

Slovenski dom

Štev. 150

V Ljubljani, v četrtek, 3. julija 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Nemško uradno poročilo o skupnih izgubah sovjetske vojske

Po dosedanjih uradnih podatkih so Sovjeti izgubili 5774 tankov in 4725 letal. Nemške izgube malenkostne. Uničevalna bitka pri Bjalistoku divja naprej. Madžarsko napredovanje na vsej meji

Hitlerjev glavni stan, 3. julija. s. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo naslednje izredno uradno sporočilo:

Vedno bolj se kaže, da zavzema uničevalna bitka vzhodno od Bjalistoka vedno bolj mere svetovno zgodovinske bitke. Neverjetna zmeda je izbruhnila med sovjetskimi armadami, ki so bile pripravljene tu in so stvorile klin, da bi vdrle Nemčiji za hrbet in nesle plamenico boljševoškega požara v Evropo. Pretekli bodo še tedni preden bo neizmerna množina ujetnikov, vojnih potrebščin in drugega plena mogla biti docela popisana.

Toda že zdaj si je iz naslednjih števil lahko ustvariti pojem o silovitosti bitke tudi na drugih bojiščih. Od 22. junija do 1. julija je bilo uničenih ali zajetih 5774 sovjetskih bojnih voz, 2380 topov in protitankovskih topov, 4 oklepni vlaki, nepregledno število strojne in pušk. Ujetnikov je dozdaj več kakor 100 tisoč.

Zaradi zagrizene obrambe Sovjetov in zaradi krvavih poskusov prodora, ki jih je izvedla sovjetska vojska, so izgube v mrtvih še nekajkrat večje kakor število ujetih.

Sovjetsko letalstvo je v istem času izgubilo 4725 letal, od tega 1392 v letalskih bitkah, 112 jih je sestrelilo protiletalsko topništvo, 3221 pa je bilo uničenih na tleh.

Naše izgube so najmanjše, ki si jih je mogoče misliti.

Berlin, 3. julija. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča:

Na vzhodu napredujejo operacije proti sovjetski oboženi sili po načrtu. Južno od Pripeketskega močvirja je prišlo pri Zloszovu (zahodno od Lvova) do bitke oklepnih voz, v kateri je bilo 100 sovjetskih oklepnih voz uničenih. V okolici Dubna (severovzhodno od Brodyja) so prišli oddelki sovjetskih oklepnih voz med našo divizijo, ki so zadaj sledile kot rezerva, in so bili po dvodnevni boji povsem uničeni. 120 oklepnih voz je padlo v naše roke.

Velik del sovjetskih armad, ki so bile obkoljene vzhodno od Bjalistoka, je bil večer dokončno uničen. Med neizmernim plenom se je dalo naštetih okrog 100.000 ujetnikov, 400 oklepnih voz in 300 topov.

Kakor je bilo javljeno že v posebnem poročilu, je Riga v naši posesti. Tudi Vindava je bila zasedena.

Skupaj s finskiim zaveznikom so borbene skupine naše vojske v napadu prodrle čez sovjetsko mejo v srednji in severni Finski.

Nemško letalstvo je tudi večeraj podpiralo operacije kopne vojske s stalnimi napadi na zbirališča sovražnih čet, skupine oklepnih vozil in postojanke topniških baterij. Sovjetske čete, ki se umikajo proti vzhodu od Lvova in pri Minsku ter na Estonsko, so zaradi letalskih napadov utrpela hude izgube. V zaledju je bilo uničenih več transportnih vlakov in en oklepni vlak. Tudi v boju proti že znatno oslabiljenim boljševoškim letalskim edincem so bili doseženi novi uspehi.

Skupine madžarske vojske so prodrle s karpatskih prelazov v Galicijo in so se po načrtu pridružile nemškemu napadu.

Budimpešta, 3. julija. s. Madžarsko vrhovno poveljstvo poroča:

Naše čete so nadaljevale z napredovanjem po določenem načrtu v tesnem sodelovanju z nemškimi enotami. Ob zori 1. julija se je začel naš napad tudi na vzhodnem delu sovjetske meje. Madžarska meja je zdaj popolnoma osvojenega sovjetskih enot. Naše letalstvo je z uspehom podpiralo nastopajoče čete. Zaradi naših napadov se je nasprotnik umaknil na postojanke bolj zadaj. Nasprotno letalstvo je izvajalo nad madžarskim samo ogledniške polete. Večeraj ni bilo nobenega bombardiranja.

Berlin, 3. julija. s. Nemški poročevalski urad javlja iz zanesljivega vira, da južno nemško krilo v Galiciji neustavljivo pritiska na nasprotnika. Sovjetsko vojno poročilo priznava umik iz Lvova. Toda, prvi DNB, ne gre za prostovoljen umik, temveč za neubranljivi pritisk nemških čet. Isto velja za bojišče pri Lucku. Tu je bil ustavljen napad oklepne divizije, od katerega so si Sovjeti dosti obetali. Ta divizija je bila po dveh dneh boja čisto uničena. Severno od Pripeta se neustavljivo razvija uničevalna bitka. Ko so na severnem bojišču premagali Dvino na dolgi fronti med Dvinskom in Rigo, je bila s tem odstranjena mogoča naravna zapreka za nemško napredovanje. Iz te zmagovite akcije se da sklepati na nadaljnje nemško prodiranje proti severu. Nemško letalstvo obvladuje nebo tja do nasprotnikovih preskrbovalnih predelov.

Berlin, 3. julija. s. Malo pred uničenjem so

sovjetski oddelki skušali uiti iz nemških klešč vzhodno od Bjalistoka. Sovjeti so imeli zelo hude izgube in jih je bilo veliko zajetih. Ker ti ujetniki pripadajo zelo različnim enotam, domnevajo, da se bodo v kratkem udale te čete, ki so obkoljene in ki so deloma ostale brez poveljstva.

Vsi poskusi sovjetskih oddelkov, da bi si odprli prehod v obroč, ki jih stiska, so propadli. Navzlic uporabi oklepnih voz in težkega orožja, so imeli Sovjeti hude izgube. Gozdovi ob cestah gore. Tla so vsa razrita po granatah in posejana s stotinami zažganih oklepnih voz, traktorjev, avtomobilov, ogromnih množin streliva in trupel.

Bukarešta, 3. julija. s. Predsedstvo romunske vlade je izdalo poročilo, da so protiletalske baterije onemogočile poskus sovjetskega letalstva, da bi napadlo Bukarešto. Najbrž so zaradi protiletalskega ognja sovjetski letalci spustili bombe na predmestja.

Bolletino No. 392

Nuovi successi contro la flotta inglese

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica: Nell'Africa settentrionale, sul fronte di Sollum, attività di artiglierie. Velivoli italiani e tedeschi hanno continuato a battere le opere e gli apprestamenti difensivi della piazza di Tobruk ed hanno colpito navi alla fonda nella rada. Dopo le azioni aeree contro navi nemiche a nord di Bardia, ri-

portate nel bollettino di ieri, in successivi attacchi sono stati affondati due piroscafi, danneggiati un incrociatore leggero e due cacciatorpediniere, abbattuti tre velivoli da caccia che tentavano proteggere le unità navali.

Nell'Africa orientale, a Debra Tabor, le nostre eroiche truppe hanno respinto un nuovo attacco del nemico. Stefani.

Vojno poročilo štev. 392

Novi uspehi proti angleškemu vojnemu brodogovju

Uradno vojno poročilo št. 392 pravi: Severna Afrika: Delovanje topništva na bojišču pri Sollumu. Italijanska in nemška letala so bombardirala in razbijala naprej obrambne naprave Tobruka in zadelo ladje, ki so bile zasidrane v pristanišču. Med letalskimi napadi proti angleškim ladjam severno od Bardie - ka-

kor je bilo poročano v večerajšnjem uradnem poročilu - sta bila poškodovana dva rušilca med zaporednimi napadi. Poleg tega pa so bili sestreljeni trije lovi, ki so hoteli ščititi pomorske edince.

Vzhodna Afrika: Naše junaške čete so odbile nov angleški napad pri Debru Taborju.

Rdeči Rusiji grozi neizogiben propad!

Tudi Hrvatje gredo v boj proti Sovjetom

Oklic poglavnika Paveliča za takojšnjo ustanovitev hrvaških prostovoljskih legij

Zagreb, 3. julija. s. Poglavnik Pavelič je naslovil na hrvaško ljudstvo naslednji oklic:

Hrvatje! Naš zaveznik, veliki nemški narod je v vojni z moskovskim boljševoškom. Po Hitlerjevem sklepu in pod vodstvom svojega poveljstva, branijo slavne nemške vojske Evropo pred judovsko boljševoško zvezo, ki je hotela zaslužiti vse narode, jih spraviti pod svojo samosilniško in uničevalno oblast, izstradati Evropo, zahrbtno napasti vse narode ter jih potem podjarmiti. Zaradi tega so judovski boljševoški oblastniki iz Moskve hoteli vdreti v pokrajine jugovzhodne Evrope in na Balkan.

Znano je, da so moskovski boljševoški bili vedno sovražniki hrvaškega naroda in da so vedno podpirali srbske oblastnike, da bi spravili hrvaški narod pod lastno oblast, da bi vzeli zemljo našemu kmetu, da bi strli in uničili hrvaške duhovne in kulturne vrednote. Zdj nemška vojska biva boljševoškega napadalca, ki je hotel uničiti svet.

Hrvaški narod ne more v tej veliki in odločilni uri ostati miren opazovalec in gledalec, temveč gori v želji, da bi se udeleževal tega boja, ki naj uniči največjega sovražnika človeštva. Hrvaški narod gori v tej želji še bolj zaradi tega, ker so moskovski samovladniki na predvečer našega osvobojenja sklenili zvezo z belgrajskimi oblastniki, da bi v zadnjem trenutku preprečili našo osvoboditev.

Da ustrežemo željam, ki mi jih je vsak dan pošiljala vsa država, sem sklenil dovoliti ustanovitev prostovoljskih vojaških enot, ki se bodo vojskam Osi ob hoku borile proti skupnemu sovražniku. Zaradi tega vabim vstaje ter vse hrvaške domoljube od 20. do 32. leta, ki so vojaško izurjeni in ki se hočejo udeležiti svetega boja proti boljševoškemu nasilniku, naj se brez odloga prigrasijo najbližjemu vojaškemu poveljstvu. Vabim v to vojaško službo vse strokovnjake oboževanih sil na kopnem, na morju in na nebu. Določil sem že, da bodo dobivale redno mesečno podporo rodbine tistih, ki bodo odgovorili na ta klic.

Hrvaški narod! Niso še pretekli trije meseci odkar so vojske Duceja in Führerja stopile v pohod za osvoboditev hrvaškega ljudstva. V trenutku ko se končno umičuje največji nasprotnik novega reda in svobode, je dolžnost vsakega Hrvata, da se udeleži tega velikega boja.

Brazilski vojskovodja o sedanjih vojni

Buenos Aires, 3. julija. s. Vrhovni poveljnik brazilске vojske Montelero je listu »Nacion« dal izjavo o evropski vojni. Dejal je med drugim:

»Ni mogoče še videti posledic ogromnega spopada. Kot častnik moram občudovati vojaški napred držav Osi, kot človek njihovo visoko omiko, kot Brazilec pa sem za popolno in brezpogojno celinsko vzajemnost, toda brez kakih političnih obveznosti. Glede oblik vladavine, je general dejal, da je najboljša tista, ki se odlikuje po svojem redu, po svoji organizaciji, po delu, po globokem čutu za skupnost in po socialni pravičnosti.

Sovražnikovi poskusi, da bi podnevi napadel zasedeno ozemlje ob Kanalu in tudi posamezne akcije manjšega števila abojnih letal tja do okolice Hamburga, so se zrušili s hudimi izgubami za sovražnika. Lovska letala in protiletalska topništvo so sestrelila 5. mornariško topništvo 2. stražni čoln pa 1 angleško letalo.

Ponoči je sestrelilo protiletalsko topništvo še 2 angleški bojni letali ob kanalski obali.

V pretekli noči ni bilo letalskih operacij nad nemškimi ozemljem.

Ricevimenti presso il Duce

Il Duce ha ricevuto il barone Aloisi, presidente dell'Istituto dei Cavalieri di S. Stefano, chi gli ha riferito sull'attività svolta dalle ordine durante il primo anno dalla sua ricostruzione. — Il Duce la ha approvato ed ha impartito le nuove direttive per una stretta cooperazione dell'Istituto con la Federazione della gente di mare e la fondazione Littoria, in vista d'una maggiore assistenza ai marittimi e ciò mediante intese da prendersi con le Casse marittime per l'assicurazione degli infortuni e delle malattie della gente di mare. — Il Duce ha ricevuto il presidente dell'Istituto per il medio e estremo oriente senatore Giovanni Gentile accompagnato dal vicepresidente incaricato di promuovere l'attività dell'Istituto, accademico Giuseppe Tucci, che gli hanno riferito sull'attività svolta dall'Istituto nel 1940-41 e sulle nuove iniziative assunte dall'Istituto stesso.

Sprejemi pri Duceju

Rim, 3. julija. s. Duce je sprejel barona Aloisa, predsednika zavoda Vitezov sv. Stefana. Baron mu je poročal o delu te ustanove v prvem letu po obnovitvi. Duce je poročilo odobril ter dal navodila za tesno sodelovanje zavoda z Zvezo pomorščakov zaradi večje pomoči mornarjem po sporazumu z mornariškimi nezgodnimi in bolniškimi zavarovalnicami.

Duce je sprejel predsednika Zavoda za Srednji in Skrajni vzhod senatorja Gentileja, ki ga je spremljal podpredsednik akademik Tucci. Oba sta mu poročala o delu zavoda v letu 1940-41 ter o novih pobudah za v bodoče.

Vesti 3. julija

V rimskih poučenih krogih pravijo o premetitvi generala Wavella v Indijo, da ali ni zadostil svoji nalogi na Srednjem Vzhodu in so ga začasno prestavili v Indijo, da zakrinkajo njegovo odžaganje, ali pa ga še vedno smatrajo za najboljšega angleškega generala in pomeni njegova premetitev v Indijo, da se v Londonu resno boje, da ne bi sedanja vojna prišla do Indije, ki tvori središče angleškega imperija.

Španski zunanji minister Sauer je berlinskemu listu »Deutsche Allgemeine Zeitung« dal izjavo, v kateri podčrtava pomen sodelovanja španskih prostovoljcev v vojni proti Sovjetom. Zmaga nad boljševoškom je bistveni predpogoj v končni bitki za preureditev Evrope in za zagotovitev njene boljše bodočnosti. Ko bo Evropa preurejena, bo lahko kljubovala izstradalovnemu obleganju takomennovanih velikih demokracij, dokler bo to potrebno. Toda poraz Sovjetov bo svet približal miru.

Ob novici, da so Nemci v bojih proti Sovjetom zajeli tudi verigo Turkmenov, pripominja turški tisk, da živi pod Sovjeti še 30 milijonov turških rojakov in da je pokojni voditelj Ata Turk vedno poudarjal zvezo med Turčijo in temi Turki.

Voditelj nemške manjšine na Slovaškem Karmasin, je z nemškimi bataljonom vred odpoval na bojišče. Karmasin je polkovnik slovaške vojske.

Sovjetske tolpe skušajo zadržati pohod nemških čet ter spreminjajo vasi in odprta mesta v središča odpora ter v oporišča za divjo, čeprev nekoristno zaplotniško vojno. Anglija pa skuša svojega novega zaveznika, boljševoško Rusijo, podpirati z letalskimi akcijami proti zahodni Nemčiji. Toda v vojaškem pogledu morejo take akcije doseči le prav skromen uspeh, pravi neka večerajšnja vest Nemškega poročevalskega urada.

Finski listi poročajo, da je sovjetska vlada sklenila uvesti obvezno protiletalsko civilno službo, pri kateri bodo morali sedelovati vsi Rusi od 16. do 60. leta in Rusinje od 18. do 50. leta.

Angleški vojni izdatki so v prvih treh mesecih letošnjega leta narasli tako, da znašajo 492 dolarjev na dan.

Na zborovanju proti vstopu Amerike v vojno v San Franciscu, je govoril tudi znani polkovnik Lindbergh, ki je dejal, da mora vsak Amerikane, vsak kristjan in vsak prijatelj človeštva obsoditi zvezo med Združenimi državami in Sovjetsko Rusijo. To utegne Združene države privedi, da bodo konec koncev stale same pred svetom združenih sovražnikov.

Tudi španska vlada je hkratu z državami trojne zveze priznala kitajsko vlado v Nankingu.

Stalinova priznanja in napovedi

Stockholm, 3. julija. s. Posebni dopisnik francoske poročevalske agencije poroča, da je snoči po radiu govoril Stalin in rotli rusko ljudstvo, naj mu pomaga mobilizirati vse narodne sile, da se premaga sovražnik. Stalin je trdil, da so bile uničene najboljše kopne in letalske sile Nemcev, priznal pa je, da je sovražnik zavzel že Litvo, velik del Letonske, vso vzhodno Belo Rusijo in zahodno Ukrajino. Zagotovil je, da bo sovražnik potolčen, kakor je bil Napoleon in cesar Viljem II. Vojna se je začela v ugodnih okoliščinah za Hitlerja, čigar vojske so bile pripravljene in zbrane ob meji, sovjetska vlada pa je hotela ostati zvesta pogodbi o nenapadanju in ni storila nobenega vojaškega ukrepa proti Nemčiji. Zdj se morajo vsi Rusi boriti do zadnje kaplje krvi in braniti najmanjši kosček svojega ozemlja. Zato je treba, da se naglo mobilizirajo vse narodne sile. Treba je preurediti za vojno vso industrijo, upravo in prevoz. Izdajalec bodo brez usmiljenja obsodeni. Stalin je še dejal, da je sovjetska vojna vojna za osvoboditev vseh ljudstev sveta in dostavil, da sta Anglija in Amerika obljubili Sovjetom vso možno pomoč.

Japonska uradna izjava o posledicah vojne na Vzhodu

Japonska vlada bo za zdaj le pozorno spremljala dogodke

Tokio, 3. julija. s. Japonsko zunanje ministrstvo je objavilo naslednjo uradno izjavo:

Na imperialni konferenci je bil sprejet važen politični sklep. Naravno je, da se položaj, ki se je ustvaril z vojno med Nemčijo in Sovjetijo, ne sme presojati s preprostega stališča, da je to samo vojna med Nemčijo in Sovjetijo.

Zato smo sklenili, da bomo vse dogodke zasledovali z veliko pozornostjo na podlagi priprav, katerim lahko in moramo popolnoma zaupati. Mi se ne smemo obračati samo na razvoj na vojaškem polju, ampak moramo upoštevati ves svetovni položaj. Prav tako pa upoštevati smeri, ki jih zavza-

me sleherni narod, upoštevati pa moramo tudi politične okoliščine, ki se lahko pokažejo pri posameznih narodih.

Vlada ima vtis, da je v vsem svetu, zlasti pa v Vzhodni Aziji, nastopilo stanje nevarnosti, ki je v neposrednem stiku z našo državo ter se že uveljavlja. Naš narod pa mora biti med mirnim in pripravljen, čim bolj resen bo položaj. Japonski narod se mora truditi, da ne bo zagrešil niti najmanjše napake, kar se tiče splošnih smernic, ki se vsiljujejo japonski politiki, vsi razredi in vse vrste prebivalstva pa morajo biti zedinjeni in poslušati voljo svojega cesarja.

Podmorniška in letalska vojna med Nemčijo in Anglijo

Berlin, 3. julija. Nemško vrhovno poveljstvo poroča med drugim:

V boju proti Angliji so potopile podmornice na severnem Atlantiku in zahodno od Afrike 7 ladij s skupno 40.200 tonami. Drug parnik je bil poškodovan v topniški bitki. Bojna letala so uničila na morju okrog Anglije in na Atlantiku 3 trgovske ladje s skupno 10.500 tonami in hudo poškodovala velik tovarni parnik.

Druga bojna letala so zadnje noč obmetavala celo vrsto pristanišč na vzhodni jugovzhodni in jugozahodni obali Anglije s bombami težkega kalibra.

V noči na 1. julija je bombardiral močan oddelek nemških bojnih letal ponovno angleško pomorsko oporišče Aleksandrijo. Povzročeni so bili obsežni požari v pristaniški okolici in v vojaških napravah.

Delo novomeškega Rdečega križa

Ta človekoljubna organizacija je storila že mnogo dobrega tistim, ki jih je udarila sedanja vojna

Novo mesto, 2. julija.

Za delo in organizacijo Rdečega križa nekdanj med našim ljudstvom ni bilo toliko zanimanja kakor danes. Javnost marsikdaj ne samo da ni dovolj upoštevala prizadevanj te človekoljubne organizacije, marveč jih je včasih celo omalovaževala ali jih celo prezirala kot nekaj nepotrebnega in luksuznega, ki nimajo drugega dela. Danes se je tudi v tem oziru marsikaj spremenilo! V času stiske in potrebe so tudi najširše plasti ljudstva spoznale, da dosedanje delo Rdečega križa ni bilo brez pomena in da je bilo veliko in nujno potrebna predpriprava za vse, kar danes Rdeči križ stori za vse tiste, ki so bili na kakršni koli način od sedanje vojne udarjeni. Marsikateri od tistih, ki so nekdanj delo in organizacijo Rdečega križa prezirali, uživa danes blagodat tega dela in te organizacije, ki kateri se v poslednjem času zlasti zatekajo oni, ki jim je vojna vzela svojevojake in sedaj ne vedo za njihovo usodo in mnogi, ki so zaradi vojnih razmer izgubili stredo in kruh, pa se sedaj k njej zatekajo po pomoč.

Organizacija Rdečega križa v Ljubljanski pokrajini so doslej izvršile že toliko dela in olajšale že toliko bede in trpljenja, da zaslužijo, da se jih naša javnost kar največkrat spomni in jih po vseh svojih močeh podpira. To velja tudi za delo novomeškega Rdečega križa, kateremu posvečamo nekaj vrstic.

Novomeška organizacija Rdečega križa pod predstvom dr. Küssla se je v novih razmerah takoj znašla in prilikam primerno uravnila svoje delo, ki gre sedaj zlasti za tem, da pomaga številnim priseljencem, ki so se iz raznih krajev bivše Jugoslavije priselili na teritorij novomeške občine. Da bi organizacija za pomoč priseljencem bila kar najučinkovitejša in do podrobnosti organizirana, je Rdeči križ že pred časom imel sejo, ki kateri je povabil vse v poštev prihajajoče lokalne činilce in ob tej priliki napravil načrt za delo, ki naj omili stisko, v kateri so se ti priseljenci znašli. Prvi sad te seje je velika nabiralna akcija, ki jo je novomeška organizacija Rdečega križa s sodelovanjem novomeških gospa in gospodičen doslej izvršila. Požrtvovalne gospe in go-

spodične so doslej pri Novomeščanih nabrale že okoli 38.000 lir. Ta vsota pa se bo še gotovo povečala, ker nabiralna akcija še ni zaključena. Poleg denarja so nekateri Novomeščani darovali tudi obleko, živila, razne dele pohištva, nekateri pa so dali na razpolago tudi neopremljena stanovanja oziroma sobe.

Novomeški Rdeči križ je tudi sestavil točen seznam vseh priseljencev, ki so se zatekli v Novo mesto. Naštel jih je 133, ki pripadajo predvsem inteligenčnim poklicem. Od teh se je pri Rdečem križu prijavilo 20 za pomoč za sebe in za družinske člane. Tem je Rdeči križ že priskočil na pomoč in jim nudil prvo pomoč ter med nje doslej razdelil okoli 1300 lir denarnih podpor. Vsem tem ljudem bo Rdeči križ pomagal pri iskanju zaposlitve, dokler pa zaposlitve ne bodo mogli dobiti, jih bo podpiral iz sredstev, ki jih je in ki jih bo še nabral pri dobrih ljudeh iz vrst novomeškega prebivalstva. Tukajšnji Rdeči križ pa se ne briga le za priseljence na teritorij novomeškega okraja. Doslej je Rdeči križ mogel ugotoviti, da so nekateri občine že zelo lepo preskrbele za te priseljence, pri drugih občinah pa, kolikor bo to sploh potrebno, ukrenil, da bodo priseljenci rešeni vsaj najhujšega.

Za vse, kar je doslej v tako kratkem storil, zasluži novomeški Rdeči križ vso pohvalo in priznanje, zlasti njegovi vodilni funkcionarji in pa vsi oni, ki so se za plemenito delo radevolje stavili na razpolago. Priznanje pa seveda zaslužijo tudi vsi tisti, ki so se prošnji Rdečega križa odzvali in po svojih močeh prispevali za žrtve sedanje vojne in katerih imena bodo ob zaključku nabiralne akcije objavljena v časopisju.

Rdeči križ je s svojim delom za pomoč trepetim šele na začetku. Še dolgo časa bo moralo namreč preteči preden bodo zaceljene vse rane, ki jih je sedanja vojna zasekala tolikim našim ljudem. Zato bo pa za svoje delo trajno potreboval pomoč vseh tistih, ki se zavedajo, da je velika dolžnost vsakega pomagati trepetim. Rdeči križ upa, da bo med Novomeščani ostalo vedno dovolj takih, ki bod iz take zavesti dajali in žrtvovali in s tem olajšali marsikatero trpljenje in osušili marsikatero solzo. Hvaležnost prizadetih jim bo sicer edino, pa zato najlepše plačilo.

Huda nevihta nad Ljubljano in okolico

Ljubljana, 3. julija.

Kakor vidno, julij ne bo v vremenskem pogledu boljši od junija, ki je bil letos razmeroma bogat na dežju, saj smo imeli pretekli mesec 13 deževnih dni s 148,8 mm dežja. Tudi julija ne bodo izključene hude lokalne nevihte. Pač pa lahko pričakujemo, da bo mogoče nastopila hujša vročina za pasje dneve, ki trajajo od sv. Jakoba tja do sv. Jerneja v avgustu.

Včerajšnji dan je bil izredno soparen. Zaznamovana je bila popoldne najvišja temperatura +26,4 stopinj C v senci. Kmalu popoldne pa se je na severovzhodu nebo močno zatemnilo. V kamniškem kotu so se nagrmadili kopicasti oblaki. Tam se je okoli 16. ure razvila huda nevihta, spremljana tudi s točo. Vihar je od Kamnika vzel smer proti Ljubljani. Silen piš je drvel čez Ljubljansko polje in barjansko ravan. Začelo je silno bliskati in grmeti. Strela pa ni nikjer udarjala. Nad mestom je okoli 18.25 zadržala silna nevihta. Bila je huda ploha. Vse ulice in ceste po mestu so bile mahoma pod vodo. Voda se je razlivala povsod in v veliko težavo so vodne množine sprejemali požiralniki za kanale. Ploha je trajala do 16.40. V tem kratkem času je padlo nad Ljubljano in okolico .8 mm dežja. Pomeni to pač velikanske množine vode! Po meteorološkem računu je padlo v dobrih 15 minutah do 6.040.000 hl vode. Med nevihto je tuintam padala toča, ko je pritiskal mrzel severovzhodnik. Toča pa ni napravila nikjer večje škode.

Zanimivo je bilo opazovati, kako se je nevihta počasi pomikala proti Krimu in na jug proti Škofelji, Turjaku in naprej. Ko je že zabesnela nevihta nad mestom, je častitljivi oče Krim blestel v sončnih žarkih in se kazal v vsej modri jasnini, prav tako njegov sosed Mokrec in Kurešček. Ko pa je v mestu nevihta ponehala, je bil Krim že popolnoma zastrti v oblake in od tam so se čuli volti gromovi. Nevihta je drvela tudi proti Turjaku in Grosuplju. Pri Višnjih gori je zopet nevihta zadivjala. Tu je padala toča.

Danes je nastopilo razmeroma hladno vreme. Bila je davi najnižja jutranja temperatura +12,6 stopinj C. Bilo je močno megleno. Oblačno na severu, kar znači, da moramo računati tudi danes z deževjem. —d.

Strela je v nedeljo besnela v Loški dolini

Staritrg, 3. julija.

Loško dolino letos obiskujejo razne nevihte in povodnji. Pretekli mesec je bil del doline od

Nadleska tja proti Danam več dni pod vodo. Po hudih nalivih je potok Obrh, ki teče skozi Loško dolino od Vrhniške do Dan, kjer se nato zarije pri Golobini v podzemlje in prihaja pri Gor. jezera zopet kot Obrh na dan in teče skozi jezero, tako močno narasel, da se je na široko razlil po nadleških, podcerkovskih in danskih njivah. Polja so bila dober teden pod vodo. Povodenj je takrat kmotom napravila znatno škodo. Po povodnji je pritisnila huda vročina, prikladna sicer za košnjo, toda ljudje so si želeli blagodejnega dežja, kajti zemlja je začela že kazati globoke razpoke in se je pojavljala suša. Preteklo soboto so se nagrmadili okoli Snežnika črni oblaki. Prihajali so od mašunske strani, kjer je vedno največ dežja. Toda čez dan se je vse nekam razvleklo. Ponoči od sobote na nedeljo pa je dobesedno zabesnela silna nevihta, kakršne ljudje v tej dolini že kmalu ne pomnijo. Bliski so se vrstili tako, da je bila noč popolnoma razsvetljena, ko da bi prihajal velikanske obločnice. Sledili pa so neprestani hudi treski.

Ljudje so bili zbrani ob 6 zjutraj pri prvi maši v farni cerkvi sv. Jurija v Starem trgu. Med mašo se je začel plat-zvona in po vasi so se širili klici: »V Kozarščah gorile! Domači gasilci v Starem trgu so se hitro odpravili z molotno brizgalno in odhiteli v 1 uro oddaljene Kozaršice v bližini graščine Sneperke. Strela je silovito udarila tako-le okoli 6.20 v hlev posestnika p. d. Slaneta. Mahoma je bil hlev v plamenu. Vaščani so hiteli z največjim naporom in ob veliki nevarnosti posestniku reševati živino. Lep in pitav vol je postal žrtev strele. Od puha je bil tako omanjen, da so ga morali na mestu zaklati. Slaneta trpi mnogo škode, kajti po streli povzročeni požar je uničil s slamo kriti hlev in tudi razno poljsko orodje, in ima do 20.000 L škode. Gasilci iz Starega trga in Loža so skušali požar omejiti, da se niso vnela še sosedna poslopja. Požrtvovalno so ljudem pomagali pri gašenju tudi italijanski vojaki.

Pa tudi po drugih naseljih v dolini je strela udarjala in razbijala. Udarila je kmalu tudi v hlev posestnika Krašoveca na Vrhniški, prav na nasprotni strani Kozaršič pod znamenito Račno goro. Tu strela ni povzročila požara. Pač pa je razdejala tudi transformatorsko poslopje. Tja je udarila strela in povzročila s silnim pritiskom, da so se odprla železna vrata. Strela pa je po hišah na Vrhniški pokvarila mnogo električnih napeljav in je razbijala zidovje. Bila je resnično grozna ura. Del doline je zaradi strele ostal brez električne razsvetljave. Popokalo je s silnim pokom tudi po hišah mnogo žarnic. Najhujša nevihta je trajala v nedeljo od 6 do 7 zjutraj. —d.

Arar Wallace:

Na sever, potepuh!

XIV.

Rdečebredec je večkrat dejal svojemu tovarišu, da je petdeset tisoč dolarjev zelo velika vsota. Lenny pa je vsakokrat odgovoril: »Res je!»

Sele čez nekaj časa se mu je obraz razlezel v zadovoljen nasmeh. Misli je pač počasi, čeprav je po drugi strani znal zelo točno preračunati razdalje.

Rdečebredec je sedel poleg črnege mornarja. Z rokami si je objemal kolena in si skušal predstavljati, kako bi izgledalo pet sto bankovcev po sto dolarjev, razvrščenih drug poleg drugega na mizi, ki bi morala biti neverjetno velika.

Opazoval je temno pokrajino na obeh straneh reke. Od časa do časa je strmel v puhajoče vlačice. Čoln je odplul iz kanala na sredino reke, ki je bila na nekaterih mestih ozka, nato pa se je zopet razširila. Rdečebredec si ni želel drugega kot prijetno vožnjo in nekaj ur miru, da bi mogel razmišljati. Najprijetnejša misel pa je bila, da je petdeset tisoč dolarjev res lepa vsota.

Tudi najslabši ljudje sanjarijo, a njihove sanje so vedno v zvezi z denarjem. Kako lepo bi bilo, če bi bil Robina ujel še v Schenectadvju... Toda saj še ni vse izpuščeno. Če bi le res bil v tem čolnu! Zamorec je govoril o neki luknji v prednji kabini. Toda znano je, da imajo zamorci bujno fantazijo in da zelo radi lažejo. Na vsak način pa

se mu je zdelo nepotrebno, da bi čoln bolj natančno preiskal. Sedaj pa mu je šinila neka misel v glavo.

»Bud, pojdi pogledat, kaj je v sprednji kabini. Bom pa tačas namesto tebe veslal.«

»Jaz? Ne, ne, gospodiče!«

Zamorec je odločno zmajal z glavo.

»Tam straši. Ni dolgo od tega, ko je tam notri umrl nek zamorec.«

Rdečebredec ga je skušal pregovoriti, toda ves njegov trud je bil zaman. Pripravoval je, da je po zamorčevi smrti zaklenil vrata kabine, drugo jutro pa je bila ključavnica zlomljena. Dal je popraviti ključavnico, a tudi ta je bila drugo jutro zlomljena. To se je zgodilo šestkrat zaporedoma. V resnici pa se je to zgodilo le enkrat, ko je zamorec odšel na kopno in je v tem času nekdo vlomil v upanju, da bo našel kaj plena. Zamorecova pripovedovanje je pretreslo njegovega gosta, kajti bil je silno praznovveren. S strahom je pogledal proti kabini, nato pa je zopet strmel v temo.

Čez nekaj časa pa se je opogumil, vstal in se previdno približal lini. Tu je obstal in se zamislil. V istem hipu pa je zaslišal smeh pod seboj. Srce mu je začelo bolj močno biti. Pokleknil je na tla in natančneje pregledal lino. Zlomljena ključavnica je res potrjevala zamorčovo pravilico, toda mr. Byrne je v tem hipu pozabil na ves strah in na vso praznovrnost. Če bi bila ključavnica cela, bi bilo zelo lahko lino zapreti. A kako naj stori to sedaj? Kmalu mu je šinila v glavo dobra misel.

Vstal je in se previdno vrnil k zamorcju, ki je gledal njegovo početje z nezadovoljstvom.

Visoki Komisar Eksc. Grazioli podpri prireditve Ljubljanskega velesejma

Ljubljana, 3. julija.

Pod predstvom Visokega Komisarja Eksc. Graziolija je bila seja vodstva Ljubljanskega velesejma, pri kateri je bil navzočen tudi župan dr. Adlešič, člani velesejmske družbe in več činitelj Visokega Komisarjata.

Eksc. Grazioli je poslušal razlago predsednika in voditeljev velesejma o načrtu za izvedbo velesejma, ki bo prireditve, na kateri se bo pokazala dejanska proizvodna zmoglost nove pokrajine bodisi v odnošjih do kraljevine, proti ka-

teri je usmerjeno slaherno delovanje Ljubljane in Ljubljanske pokrajine, bodisi v odnošjih do sosednjih držav. Istočasno pa predstavlja velesejem za industrijo in domačo ter zunanjo trgovino novo delovno in propagandno središče.

Visoki Komisar je za zaključek razprave podal točna navodila glede izvedbe velesejma, katerega je treba pripraviti in opremiti po vidikih, ki odgovarjajo pomenu nove pokrajine in njenemu zemljepisnemu položaju, obenem pa naklonil za ljubljanski velesejem znesek 800.000 lir, ki se bo porabil za dograditev paviljonov.

L'Eccellenza Grazioli per la Fiera di Lubiana

Presieduta dall'Alto Commissario ha avuto luogo una riunione per la Fiera di Lubiana alla quale hanno partecipato il Sindaco, gli esponenti dell'Ente ed alcuni funzionari dell'Alto Commissariato. L'Eccellenza Grazioli ha sentito la relazione del presidente e dei dirigenti sul piano di realizzazione della Fiera, manifestazione che rivellerà le fattive capacità produttive della nuova provincia, sia in rapporto a quelle del Regno, verso le quali ogni attività di Lubiana e della Provincia sono indirizzate, sia a quelle dei paesi confinanti; nello stesso tempo la Fiera costituirà

per l'industria e il commercio nazionale ed estero un nuovo centro di irradiazione e di propaganda.

L'Alto Commissario riassunta la discussione, ha dato precise direttive sulla creazione della Fiera che dovrà essere preparata e allestita con criteri rispondenti all'importanza della nuova provincia e della sua posizione geografica, disponendo per l'assegnazione alla Fiera di Lubiana dell'importo di Lire 300.000 che serviranno al complemento dei padiglioni in corso di costruzione.

Novice iz Države

Nesreča otrok, ki so se obesali na vozove. Huda nesreča se je dogodila v Alessandriji. Štirje dečki, ki so se igrali na cesti, so se obesili na nek tovorni avtomobil, ki je prav tedaj vozil mimo in ga je vodil sofer Bello. Toda nesreča je hotela, da je sofer svoje vozilo zelo neveščje vodil in je s tem povzročil težko nesrečo. Dečki so popadali z voza in se pobili, enega pa je avtomobil povozil do smrti. Le eden od štirih je ostal brez poškodb, ker so tudi druga dva njegova prepeljali v bolnišnico.

Mlad študent rešil tri iz vode. Blizu Modene sta se kopali sestri Artioli in njun 12 letni bratec Dino. Vsi trije so brodili po vodi in nazadnje zašli tja, koder je bilo že pregloboko. Tok pa jih je pograbil in potegnil s seboj. Na njihove klice na pomoč se je odzval 16 letni študent Remzo, ki je skočil v vodo in vse tri z velikim naporom potegnil iz nevarnosti.

Železniška nesreča pri Veroni. Strahovita železniška nesreča se je dogodila včeraj popoldne pri kraju Cellere di Illasi z raven Verone. Električni vlak proge Verone-Vicenza, ki je imel še motorni stroj in šest s cementom naloženih vagonov, je prispel na postajo Tremiagio. Ker je imel vlak več minut postanka, je vlakovno osebje stopilo na peron. Zaradi še neznanega vzroka, — verjetno pa zaradi slabih zavor —, se je vlak zaradi nagljenosti proge začel premikati, pridobival je stalno na brzini in nazadnje že kar drvel. Eden od zavirav, ki je še ostal v vlakju, je poskušal vlak zavreti, pa zaman. Na bližnjem ovinku pa je drveči vlak zaradi blazne brzine iztiril in se zabil v dvonadstropno kmečko hišo, v kateri so bili tedaj lastnik 71 letni Luigi Milani, 41 letni Egidij Turco in 42 letna Marija Contorno ter hčerka Neža. Hiša se je takoj podrla. Tisti, ki so takoj prihitali na kraj nesreče, so izpod ruševin odkopali trupla Milanija, Contornove in Neže. Egidij Turco pa je samo nekoliko pobit. Oblasti preiskujejo vzrok te strašne nesreče.

Tajna igralnica odkrita. Milanska policija je v neki ulici že dalj časa opažala, da se v neki hiši zbirajo sumljivi petični ljudje. Takoj je zasledila, da gre za tajno igralnico. Policija je igralce presenetila in jih dobila kar deset, ko so krepko hazardirali. Vse so prijeli, zraven jim pa pobrali 12.000 lir in vso opremo za razne vrste hazardnih iger.

Nagrade za živinorejce. Da bi pospešili rejo goveje živine, so vrhovne oblasti po nalogu Duceja določile posebne nagrade iz državne blagajne za tiste govedorejce, ki bodo posvetili posebno pozornost vzgoji živine za zakolj. Tako bodo dobili povrh cene, ki je uradno določena, še nagrado 1,15 lit za kg žive teže pri prvi kategoriji, 0,90 lit pri drugi kategoriji in 0,60 lit za tretjo kategorijo živine. Te nagrade imajo namen vzpodbosti govedorejce, da bi redili čim več goveje živine in ji posvetili čim večjo pozornost. Računajo, da bo državna blagajna izdala za vse te nagrade letno okrog 500 milijonov lir.

Odposlanstvo hrvaške policije, katero vodi glavni ravnatelj za javno varnost dr. Evgen Kvaternik, se mudi sedaj v Turinu v gosteh pri tamkajšnjem Kvestorju. — Hrvatje so si ogledali stroj in organizacijo policijske službe in razne tehnične zavode policijskega ravnateljstva.

»Ali imaš kakšno železno palico ali kaj podobnega?«

Bud je bil ves prestrašen in je nerad šel v svojo kabino. V nekem zaboju, katerega je privlekel izpod postelje, je imel razno orodje. Rdečebredcu se je posrečilo, da je med to zadrževalo ropotijo našel kar je iskal. Oborožen z dvema železnima drogoma se je zopet približal lini. Z nekaj krepkimi udarci je potisnil drog skozi obroče, na katerih je poprej bila ključavnica.

Robin je slišal udarce klavira in je uganil kaj to pomeni. Skočil je k lini in jo skušal z vso silo odpreti. Toda ves njegov trud je bil zaman; pokrov se ni niti za las premaknil.

Obrnil se je k dekletu in rekel:

»Zamaši si dobro ušesa.«

V tem pa je zaslišal od zgoraj zasovraženi glas.

»Halo, prijateljček!«

Robin je stal tik ob lini. Položil je obe roki k ustom v obliki trobente in zakričal:

»Ali misliš, da boš dospel v Kanado? Zelo se motiš! Sel boš k satanul.«

Tik ob Rdečebredčevi roki se je razletel les. Treske so zletele visoko v zrak. Druga krogla je zavijžala mimo njegove glave... vse polno lesenih drobcev ga je ranilo po obrazu. Divje je zakričal in skočil pokoncu. Potegnil je iz žepa samokres in sprožil. Na vlačicu je kapitan začel nekaj kričati, a Rdečebredec ga ni slišal, niti se zanj ni zmenil. Napol blazen od jeze je tekal po krovu gor in dol ter divje mahal s samokresom.

»Te že dobim... te že dobim!«

Zopet je sprožil proti Robinovem skrivali-

šču, toda ta se je skupno z dekletom umaknil v umivalnico.

Rdečebredec je stekel mimo Drestrašnega zamorca in izginil v njegovi kabini. Mornar je slišal ropot prevrnjenega zaboja z orodjem, nato se je napol blazni razbojnik zopet vrnil in mahal z zarjavelo sekuro okrog sebe.

»Za božjo voljo, kaj vendar nameravate? Saj bom zaradi vas še ob službo.«

Rdečebredec pa se ni zmenil zanj. Vlačilec je sopihal proti toku reke. Vrv, s katero je bil čoln pritrjen k vlačici je bila napeta. Z enim samim zamahom jo je presekal. Nato pa je planil na sredjo čolna.

Krah!

Sekira je padla na tla. Zlomil se je in z vso silo odtrgal kos deske s čolnovega dna. Skozi luknjo je bilo mogoče videti rebra čolna. Ubogi zamorec ni vedel, kaj naj počne. Skakal je z ene strani čolna na drugo in obračal veslo zdaj v eno smer, zdaj v drugo. Bil je ves zmešan od strahu. Tok pa je gnal čoln po sredini reke.

Rdečebredcu sekira ni mogla več služiti, ker je voda na dnu čolna stala že previsoko. Stekel je zopet na vrh in vzel enega izmed železnih drogov, katerega je že poprej prinesel iz zamorčeve kabine. S tem se je zopet vrnil k odprtini sredi čolna in ga zasadil v čolnovo dno.

Sele sedaj je zamorec spoznal, kaj namerava. S krikom groze je izpustil veslo in planil proti Rdečebredcu.

Ta pa se je vzravnal in iztegnil proti njemu roko, v kateri je držal samokres.

Dalje.

Dela v juliju na poljih, vrtovih in sadovnjakih

Ljubljana, 2. julija.

Takole nam opisuje »Sk.« v listu »Sadjar in vrtnar« kaj naj delamo v juliju na poljih, vrtovih in sadovnjakih. Dobro je, da seznanimo širšo javnost, ki se ukvarja z drevjem, z vrtovi in polji, kaj naj dela na svojih njivah in sadovnjakih v mesecu juliju, da ne bi morda delali česa, kar bi bilo odveč. Takole pravi omenjeni »Sk.«:

V sadovnjaku škropimo sadno drevje proti škrlupu in jabolčnemu zavijaču. Če smo opustili ali zamudili prvo škropljenje takoj po cvetju, izvršimo vsaj drugo ali tretje. Drugič škropimo približno tri tedne po cvetju, tretjič pa tri do štiri tedne po drugem škropljenju. To škropljenje izvršimo s pol odstotnim nospratom ali 2% žvepleno apneno brozgo z dodatkom 300 gr arzenata ali s četrt do pol odstotno bakreno apneno brozgo z enakim dodatkom apnena arzenata. Pravilno pripravljeno škropivo ima le tedaj popoln učinek, če škropimo ob pravem času, boljše je prejšnjem kakor ob prekasno. Škropivo naj bo do listih in mladih plodovih čim bolj drobno razpršeno. V krajih z vlažnim podnebjem škropimo le v žvepleno apneno brozgo in dodatkom 300 gramov aresina.

Kolobarje okrog mladega sadnega drevja okopljemo in pokrijemo s preperelim gnojem. Ob tej priliki odstranimo poganjke iz korenin in debel. Ob suši zalivamo letos posajeno drevje.

Na precepljenem sadnem drevju pinciramo poganjke na starem lesu. Pregoste poganjke na cepcih izrezujemo. Pustimo na toliko najmočnejših, kolikor jih je potreba. Mladike privemo na palice ali locnje, da jih ne odčesne veter. Prerežemo tudi vezi, da se ne zajeda v lub.

Listne uši so na mladem in precepljenem drevju nevarni gosti. Zatiramo jih z rednim škropljenjem s tobačnim izvlečkom, kvasijevim odvečkom, nikroprenom ali afidonom.

Na špalirnem drevju izrezujemo pregoste poganjke, druge pa pinciramo, kolikor jih ne bomo pozneje privezali v vodoravno lego.

Po košnji pognojimo obloženo sadno drevje z gnojnico, ki smo ji dodali na vsakih sto litrov nekaj superfosfata ali pepela.

Pobiramo ali grabimo trebež in ga sežgemo ali vrzimo v kotel za prašičjo kuhjo. S tem oviramo razmnoževanje jabolčnega zavijača.

Pripravimo vse potrebno za sušenje sadja. Če nimamo sadnih sušilnic, si nabavimo lese za sušenje v pečeh in štedilnikih. Mislimo tudi na vkuhanje, posebno na kuhanje sadne mezge, ki nam bo dobro nadomestilo za zabelo. Noben pecelj, glejmo, da ne bo šel letos v izgubo!

Na zelenjadnem vrtu sta sedaj najvažnejša pletev in okopavanje. Redna pletev in rahljanje zemlje je pol gnojenja. To delamo tudi v juliju, čeprav smo rahljali in pleli tudi že v juniju.

Ob suhem vremenu zalivamo s postano vodo, najbolje proti večeru, ob deževnih dneh pa z gnojnico, zlasti kapusnice, paradižnike in kumare.

Vse vrtno odpadke, zlasti plevel, odlagamo na kompost, ki mu primešamo listja, pepela, cestnega prahu in blata, raznih kuhinjskih odpadkov itd. Vse to polijemo večkrat z gnojnico in prekoplamo. Danes ko primanjkuje hlevskega gnoja, kakor tudi umetnega gnoja, moramo še prav posebno skrbeti, da si napravimo čimveč komposta.

V juniju smo že posadili endivijo za jesensko uporabo, kolerabe in redkev, posadili pa smo tudi že grah in fižol za pozno jesen.

Paradižnikom odstranjujemo zalistnike, poganjke pa privezujemo h kolom. Presajamo podzemne kolerabe, pozno zelje, ohrovt, brstnati kapus in rdečo peso.

V juliju sadimo na izpraznjene grede solato endivijo, listnati in rožni kapus, kolerabe, pa tudi še nizki fižol.

V tem mesecu sejemo tudi zimsko endivijo (zeleno širokolistno), zimsko redkev, repo, motovilec in zgodnje kolerabice za pozno jesensko uporabo.

S 16. julijem stopijo v veljavo nakaznice za mast, slanino, olje in sladkor

Ljubljana, 3. julija.

Veliki razglesi po vsej Ljubljani danes nanašajo prebivalstvu, da bodo 16. julija uvedene živilske karte za mast, slanino, olje in sladkor. Navodila, kako bomo dobivali ta živila, so bila sicer objavljena tudi že v ljubljanskih dnevnikih, vendar pa razglas poleg teh navodil tudi navaja, da mora vsak družinski glavar na formulirjih, ki ju dobi pri svojem trgovcu, vložiti dve prošnji, namreč posebej za sladkor in posebej za hranilne maščobe, torej za mast, slanino in olje. Ta dva formulirja naj vsak upravičeni družinski glavar kar pri svojem trgovcu čitljivo in vestno izpolni že v četrtek in petek 3. in 4. julija. Prav tako natanko naj se pa tudi trgovci in civilne zavodske družine (kolegiji, zavetišča, bolnišnice, jetnišnice itd.) ter javni obrati (lekarnarje, hoteli, restavracije, gostilne, pensioni, kavarnarje in podobni) ravna po navodilih razgla, da bodo vse prošnje zanesljivo do sobote 5. julija opoldne predložene mestnemu preskrbovalnemu uradu v II. nadstropju Mestnega doma. Poudarjamo, da poznejši prošnji urad ne bo mogel obravnavati. Tudi za druge mesece bo treba izpolniti po dve prošnji do 20. vsakega meseca. Opozorjamo prebivalstvo, trgovce, civilne zavodske družine in javne obrate ter Zdrženje gostinskih obratov, da mestni preskrbovalni urad nikakor ne bo mogel upoštevati izgovorov zaradi morebitnih zamud, ker bi se delo s tem tako za-

Dišavnice kakor so majaron, meliso, timijan in druge porežemo v cvetju, povežemo v snopke in posušimo v senci.

Jagode razmnožujemo s pritlikinami. Na posebne gredice pikiramo male sadike, da se bodo do avgusta in septembra dovolj ukorenile za presaditev na stalno mesto.

Tudi za krizanteme se moramo pobrigati. Sadimo jih na gnojne grede. Pozanimati se moramo tudi za okrasne cvetje. Tako sejemo vrtno nageljne, potočnice, mačhe, marjetice, zvončnice in druge dvoletne cvetlice.

Odcvetele trajnice delimo in presajamo. Dalje privezujemo h kolom, da jih ne polomijo vetrovi in nalivi.

Tudi na vrt moramo malo poskrbeti, da bodo čista. Zaradi tega plevemo vrtna pota, obdelujemo obrobke, da je vrt lepo urejen in snažen.

To naj bi bila dela, ki jih moramo te mesece opraviti, nekatera pa smo seveda opravili že meseca junija. Prav je, da bi tisti, ki se jih to tiče pregledali ali so vse to naredili, da ne bo pozneje nepotrebnega tarnanja, češ to in to sem pozabil, sedaj je pa že prepozno. Le preberite te vrstice, pa čeprav ste že vajeni vrtnar ali sadjar, saj človek je pozabljiv in kje je rečeno, da tudi vi niste na kaj pozabili.

vleklo, da ne bi mogle biti živilske karte za mast, slanino, olje in sladkor razdeljene o pravem času ter bi tako ljudje samo zaradi zamudnikov in površnosti nekaterih morali čakati na ta težko pričakovana in važna živila. Pripominjamo samo še to, da gostinski obrati dobe formulirje prošnji kar pri Zdrženju gostinskih obratov, civilne zavodske družine in lekarnarje pa prav tako v četrtek 3. julija pri mestnem preskrbovalnem uradu.

Z Goriške in Krasa

Potovanje v Zader, Split in Kotor. Trgovsko združenje za goriško pokrajino je sporočilo, da morajo tisti, ki potujejo v zadrsko pokrajino (Zader sam je izzev), v splitsko ali kotorsko pokrajino, razen že objavljenih formalnosti vložiti še posebno nekolikovano vlogo na Kvesturo v Zadru in sicer s posredovanjem uprave pokrajine, v kateri prosilci biva. V tej vlogi morajo biti napisane vse generalije prosilca. Za vstop na ozemlja, ki tvorijo sestavni del kraljevine Hrvaške, pa je potreben potni list, katerega si prosilci lahko pridobijo po doslej običajni poti.

Požar pri Prvačini. Iz neznanega razloga je izbruhnil 1. julija močan ogenj v vasi Stari vrh pri Prvačini. Vnel se je senik naseljenca Izidorja Dariola, ki se je prav tisti čas mudil na polju. Zraven kozolec je imel Dariol svoje stanovanje, v njem pa dva dečka. Ker je ogenj naglo uničeval kozolec, poln sena, in je začela vročina segrevati tudi stanovanjsko hišo, sta otroka v silnem strahu begala in klicala na pomoč in so ju nazadnje rešili skoraj napol mrtva od strahu. Medtem so prišli tudi že gasilci in so ogenj pogasili, toda seno je bilo vse uničeno ali obžgano, kozolec pa napol podrt.

Nesreče. 51 letni Anton Kravanja je pasel živino na hribu Planina, pri tem pa je nesrečno padel in si nalomil teme. Naglo so ga prepeljali v bolnišnico. Njegovo stanje je težko. — 34 letna Karolina Maček pa se je na kolesu peljala skozi mesto. Imela pa je nesrečo, da je padla, si zlomila desno roko in se tudi drugače precej potolkla.

Nesreče v Trstu. Zasebnico Franciško Janšek je podrl tramvajski voz, ko je stopala preko ceste. Staraka se je precej potolkla, vendar pa poškodbe niso nevarne.

Devetletni Anton Bernetič se je mudil z očetom v gozdu. Oče je z nožem obrezoval les, ko mu je rezilo nenadoma zdrknilo z roke in odletelo v grmičevje. Anton je pomagal iskati nož, pri tem pa je nesrečno stopil nanj in si prerezal peto desne noge.

54-letna Terezija Koch iz tržaške okolice pa je nesrečno padla iz senika ter si hudo poškodovala desno lopatico. V bolnišnici se bo morala zdraviti precej dolgo.

Ljubljana

Koledar

Danes, četrtek, 3. julija: Leon II., p. Petek, 4. julija: Urh, škof.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnarje: mr. Leustek Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg št. 12; mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta 48.

Društvo inženirjev v Ljubljani prosi vse svoje člane in ostale inženirje, ki bivajo na ozemlju Ljubljanske pokrajine in so sedaj brez zaposlitve, da mu javijo svoj naslov in navedejo vse okolnosti. Dopise je poslati društvu na naslov: Ljubljana, Beethovnova ulica št. 2.

Opozorjamo na koncert, ki se bo vršil v ponedeljek, dne 7. t. m. v veliki Filharmonični dvorani in ga bodo izvajali trije italijani. Umetniki: harfistka Ada Ruata Sassoli, flavtist Arigo Tassinari in Renzo Sabatini, ki bo igral deloma violo, deloma pa violo d'amore. Koncert bo pod pokroviteljstvom Visokega komisarijata. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Maticice.

Zahvala. Namesto venca na grob pok. ge. Sunara Ane je daroval g. Rebek Josip iz Ljubljane Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč 38 lir. V počastitev spomina ge. Marije Klun je darovala rodbina Kadunc-Grbec Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč 80 lir. — Namesto venca na grob ge. Gabrove je darovala družina Zalokar Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč 50 lir. — Pristržna hvala.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 2. julija: »Mali lord.« Izven. Izredno znizane cene od L. 5.50 navzdol. Zadnjič v tekoči sezoni.

Četrtek, 3. julija: Zaprt.

Petek, 4. julija: »Via mala.« Izven. Cene znizane. Igra skupina mariborskih slovenskih igralcev.

Sobota, 5. julija: »Okence.« Premiera. Izven. Cene znizane. Igra skupina mariborskih slovenskih igralcev.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 2. julija: Zaprt.

Četrtek, 3. julija: »Seviljski brivec.« Red Sreda. Gostovanje Anatola Manoškovega in koloraturke Ksenije Kušjeve.

Rezervirane vstopnice za gostovanje Kr. Rimske Opere v Ljubljani so od četrta 3. julija dalje v predprodaji pri dnevnih blagajni v Operi.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani obvešča abonente reda Sreda, da bodo imeli jutri v četrtek 3. julija ob 20 v Operi redno predstavo Rossinijevega »Seviljskega brivca«, popularno komično opero iz svetovne literature, ki je v dosedanjih uprizoritvah imela pri občinstvu najlepši uspeh. Naslovno partijo bo pel Janko, grofa Almagiva Manoškovega k. g., dona Basilia Betetto, don Bartola Zupan, Berto Španova, seržanta Anžlovar. Dirigent: dr. Švara. Režija: C. Debevec. Partijo Rozine bo pela prvič na našem odru koloraturka Ksenija Kušjeva.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani obvešča p. n. abonente, da bosta zadnji dve abonent-ski predstavi v letošnjem sporedu opereta, ki jo je napisal Berthé po Schubertovih motivih »Pri treh mladenkah« in Gotovčeva opera »Ero z onega sveta«. Prvotno je bila v načrtu uprizoritve Verdijeve opere »Aida«, ker pa je zaradi izrednih razmer (odsotnosti nekaterih članov, zastanka notnega materiala itd.) v mesecu aprilu delo v Operi zastalo in bo gostovanje Rimske Opere za nekaj dni prekinilo pravilni potek abonentskih predstav ter podaljšalo sezono, je bilo vodstvo gledališča primorano spremeniti načrt. Uprizoritve »Aide« bo namesto v letošnji, v bodoči sezoni.

Slovinci, zatekajte se k Mariji!

Prebredli ste težke čase, priznati morate, da mnogi prav srečno. Cutili ste varstvo nebeske Matere. Spodobni ste, da jo za to zahvalite. Drugi ste morali okusiti veliko bridkosti. Potrebni ste tolažbe. Radi bi pohiteli k Njej, ki tolaži, kakor mišce na svetu. In Marija vas vabi na milostni kraj na Zaplav v župniji Catež. Tam so sedaj stalno trije spovedniki, je vsak dan sv. maša ob pol osmih in bo od prihodnje nedelje, četrte pobinkošine, ki pade letos na praznik sv. Petra in Pavla, do preklica vsako nedeljo ob 11 služba božja. — Župni urad Catež pod Zaplavom.

XI. Poglavje

Droben žarek v temo

Flanery je odšel, gospodična Morrow pa je vzela svoj plašč. Kirk ji je pomagal.

»Ali vam je res potrebno, da tako hitite?«

»Da! Vrniti se moram v svojo pisarno. Imam še mnogo dela. Glavni zdravnik tožilec se nepréstano zanima, kako preiskava napreduje. Jaz mu po doslej še nisem mogla povedati ničesar, razen nekaj nejasnih ugibanj. Samo sebe vprašujem, kdaj bom imela to srečo, da mu bom povedala kaj več otipljivih doganj.«

»Danes sem upal, da bom odrinil za sedem milj naprej,« je izjavil Chan. »Toda usoda je hotela drugače. Pustimo torej to za ponedeljek.«

»Za ponedeljek?« je začudeno vprašala Morrow. »Zakaj ravno za ponedeljek?«

»Ponovno bi rad povabil gospo Garland. Slutim, da se nahaja tu neka sled. Ko sem jo zjutraj poklical po telefonu, mi je bilo rečeno, da je odšla v Delmonte in da se bo šele v nedeljo zvečer vrnila.«

»Kakšne zveze ima Garlandova z vsem tem?«

»Še ne vem kakšne. Morebiti ima številne zveze, morda pa tudi nobene. To je odvisno od tega, koliko je vredna moja predslutnja. To bomo pa videli šele v ponedeljek.«

»Danes je pa komaj četrtek,« je vzdihnila gospodična Morrow.

»Enako kot vi, sem nestrpen tudi jaz. Nikar pa ne pozabite, da sem se zaklel, da bom v sredo odpotoval z ladjo. Moj najmlajši sin terja od mene, da se vrnem.«

»Samo malo več potrpljenja,« je dejal smeje Barry Kirk. »Sedaj more naš dragi zdravnik uporabljati svoje lastno zdravilo.«

»In še v kakšni količini! Ako drugim stalno pripravam potrežljivost, pa še ne pomeni, da tudi meni pomagata način najbolj odgovarja.«

Charlie Chan v San Franciscu

»Pri vas se učim,« je smeje odgovoril Chan.

»Da, da, midva lahko ugodno vplivava drug na drugega,« je pritrdil nadzornik. »Na kratko rečeno, gospod Chan je našel to pismo in ga izročil meni. To je tisto pismo, ki je bilo vzeto iz kuverte Scotland Yarda. To drži brez dvoma. Poglejte samo naslov: — Prestolnična policija —.«

»Ali vas smem vprašati, kaj stoji v tem pismu?« je vprašal Kirk.

Flaneryjev obraz se je pobesil.

»Priznam, da vsebina ni bogve kakšna. Toda sem pa tja...«

»Naredimo kakšen korak naprej,« je izjavil Chan. »Ali vas smem prositi, da preberete, gospod nadzornik?«

Flanery je pristal.

»Poslano je bilo siru Frederiku preko agencije Cook in se glasi:

»Dragi sir Frederik! Z zadovoljstvom sem prejel vaše pismo iz Sanghaja in drago mi je, da ste že tako blizu cilja. Zelo me je presenetila vaša poslednja ugotovitev, da sta umor Hilarija Gotha in izginotje Eve Diran dve tesno med seboj povezani stvari. Vi ste to trdili že od vsega začetka, toda jaz sem mislil, da ste v zmoti, čeprav sem še tako visoko cenil vaš talent. Dovolite mi, da se vam pri tej priliki oprustim. Vaša odkritja, ki ste mi jih žalobno samo napovedovali, me neizmerno zanimajo in z nestrpnostjo pričakujem nadaljnjih rezultatov vaše preiskave. Zato bo nadzornik Ruppert Duff prišel v Ameriko približno istočasno, ko boste vi v San Franciscu. Vi že veste, zakaj. On je dober detektiv. Če ga boste potrebovali, mu brzojavite v Hotel Waldorf v New Yorku.

Z najlepšimi željami, da b'j vam uspeh ne izostal, ostajam vam udani Martin Banfield, nadzornik Scotland Yarda.«

Ko je Flanery prebral pismo, je pogledal vse navzoče in spregovoril, kakor da bi razpravljajal o stvari, ki jo že zdavnaj ve:

»Vidite torej! Afera Goth in afera Eve Diran sta v medsebojni zvezi. Vse to smo vedeli! Jaz sem to zadel že ob samem začetku. Sedaj me zanima samo, zakaj je Parady hotel pred nami prikriti to pismo. Katero vlogo je on odigral v obeh primerih? Takoj bi ga dal aretirati, toda bojim se, da bo potem molčal in ne bomo mogli iz njega izvleči ničesar. Najboljše je, da pred njim skrivamo, da splot kaj vemo. Vrnimo pismo v čevlji in se delajmo neumne. Tovariš Chan pa bo pazil nanj, vi gospod,« se je obrnil do Kirka, »pa nam pomagajte, da bomo preprečili, da bi se nam ta človek izmuznil iz rok.«

»Kar se tega tiče,« je odgovoril Kirk. »bodite brez skrbi. Meni je mnogo do tega, da ga obdržim v službi.«

Flanery se je dvignil in stopil k gospodični Morrow:

»Ali prihaja pošta za siru Frederika še vedno semkaj?« je vprašal.

»Ne! Ukazala sem, da mi jo pošiljajo naravnost v pisarno. Doselej še ni prišlo nič zanimivega... Samo neka zasebna pisma. Ali hočete brzojaviti nadzorniku Duffu? Lahko bi ga koristno porabili.«

»Kaj vam vse pade v glavo?! Tokrat imam več pomagačev, kakor pa jih potrebujem. In zdaj naj mi še eden dela napoto? Hvala lepa... Predvsem hočem jaz najti morilca sira Frederika... Potem pa lahko pridejo vsi in vodijo preiskavo. Ali je to tudi vaše mnenje, gospod Chan?«

»Vi ste pravi modrijan,« je pritrdil Chan. »Ladja z več kapitanji nikoli ne prispe ob pravem času v pristanišče.«

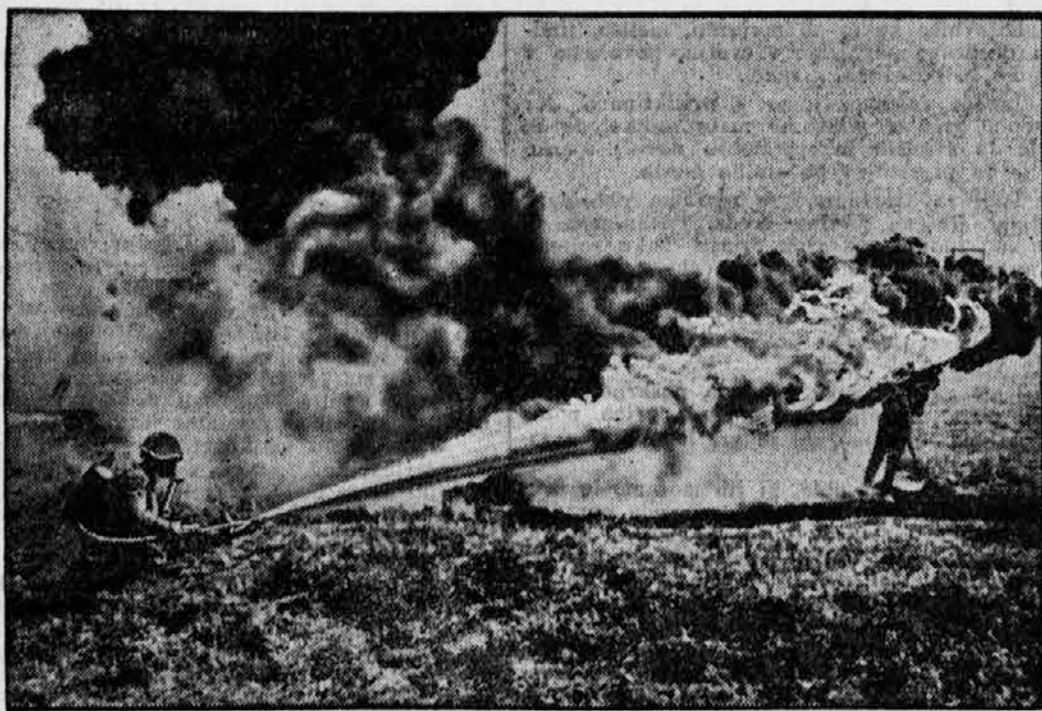
»Zdaj moram proč,« je nenadoma izjavil Flanery in se obrnil h Kirku. »Hvala za gostoljubje.«

NUJNI POŠTNI PACCHI POSTALI

PAKETI URGENTI

Dospejo na naslov ob istem času kakor ekspresna pisma, oddana na pošti istega dne in ob isti uri. Sprejemajo jih v vseh krajih in za vse kraje Kraljevine Italije in kolonij. Potujejo z direktnimi in pospešenimi brzovlaki. Na dom so dostavljeni najhitreje, takoj ko dospejo na namenjeno postajo

Il soldato italiano spruzza il fuoco sul nemico. — Italijanski vojak brizga ogenj na sovražnika.

Sovjetska Rusija — mozaik narodov

»86 milijonov Slovanov in 120 milijonov Ukrajincev, Poljakov, Nemcev, Grkov, Armencev, Georgijcev, Moldanov, Avarov, Čerkezov, Turkmenov, Kalmukov, Karelijcev itd.«

Pod gornjim naslovom prinaša »Illustrazione del popolo« zanimiv članek, v katerem se pisec, ki se je podpisal z »L'Osservatore«, bavi z imenom »Ruse«, prebivalstvom, notranjo ureditvijo države, vero, prometnimi zvezami in nazadnje tudi s poljskimi pridelki ter rudnim bogastvom. Dobesedno piše takole:

Ime »Rusija«

Ime »Rusija« izhaja verjetno od besede »Ruse«, s katerim so Slovani nazivali skandinavske Varjage. Res je tudi, da Finci imenujejo iste Skandinave »Ruotse«. Boljševiško gospodarstvo je med drugim povzročilo, da je izginilo tudi to zgodovinsko ime, ki je danes omejeno le še na najmočnejšo državo Sovjetske zveze v nasprotju z ostalimi trinajstimi republikami, iz katerih je sestavljena. — Uradni naziv je SSSR, kar pomeni »Sojuz Sovjetskih Socialističeskijh Republik« (Zveza sovjetskih socialističeskijh republik).

Prebivalstvo

Zelo težko je spraviti malo v red to babilonsko zmešnjavo narodov in plemen, ki žive na ozemlju evropske in azijske Rusije. Po cenitvah iz januarja 1936 je imela Sovjetska Rusija 173 milijonov prebivalcev. Ker se računa, da srednji naravni prirastek znaša na leto približno 3 milijone ljudi, lahko rečemo, da ima danes Sovjetska Rusija 190 milijonov duš, pri čemer pa niso všete Baltičske države, del Poljske, del Finske in Besarabije, ki št. jih je bila Sovjetska Rusija v zadnjih letih prišvofila. V Sovjetski Rusiji naletiš na narode vseh plemen in ver, narode, ki jih je nemogoče pomešati, kajti med seboj se ne razumejo in imajo popolnoma različne interese, vero in stremjenja. Slovani ne tvorijo niti polovice vsega prebivalstva, komaj 86 milijonov jih je, od njih 69 milijonov na evropski strani. Dalje je 36 milijonov Ukrajincev, potem pa žive na ogromnem področju te države še Poljaki, Nemci, Grki, Moldavani, Georgijci, Armenci, Belorusi, Tagiki, Čerkesi, Avari, Kozaki, Turkmeni, Kirki, Kalmuki, Tunguzi, Karelijci, Inguzi itd. Judje so na široko zastopani in spadata po številu na tretje mesto, takoj za Ukrajince.

Notranja ureditev

Vrhovni zvezni organ SSSR je vrhovni sovjet, sestavljen iz dveh svetov (Svet SSSR s 569 člani ter Narodni svet s 574 člani). Vrhovni sovjet izbira ljudske komisarje in potrjuje zakone. Na čelu mu stoji predsedništvo 24 članov z enim predsednikom in 14 podpredsednikov, ki zastopajo 14 republik, kolikor jih ima danes SSSR. Predsednik je Kalinin, dočim je Stalin — njegovo pravo ime je Džugašvili — generalni tajnik komunistične stranke od leta 1922 dalje. Po ustavi iz leta 1936 sestoji SSSR iz 11 republik ter 21 avtonomnih republik in 9 avtonomnih pokrajin. S priključitvijo

Estonije, Letonske in Litve je število republik poskočilo na 14.

Ena glavnih skrbi boljševiških mogotcev je bila ta, da so spremenili imena sebi in mestom. (Lenin, Stalin, Litvinov itd. so sama lažna imena). Mesto Petersburg je v manj kot 30 letih imelo kar tri imena. Najprej se je prekrstilo v Petrograd in nazadnje v Leningrad. Vsi komunistični poglavarji so hoteli, da se mesta po njih imenujejo. Tako se po Leninu imenuje Leningrad (starodavni Khogen), Stalingrad (nekdanji Caricyn) Vorošilov (nekdanji Nikolajevsk) in Vorošilovsk, starodavni Stavropol itd.

Verstvo

V carski Rusiji so bile zastopane in priznane vse veroizpovedi od fetišizma do budizma, od islama do treh krščanskih veroizpovedi. Boljševizem s svojimi sloviti »brezbožniki« kruto preganja vse vere in jih imenuje »ljudski strup«. Prepevden je strogo tudi verski pouk mladine. Toda vera je bila med ljudstvom močnejša. Ljudje molijo na skrivaj in se na skrivaj sestajajo. Njihovi sestanki so postajali vedno javnejši in jih zdaj vsaj deloma tudi vlada že trpi. To je bila ena prvih zmag ruske duše nad komunističnim despotizmom.

Prometne žile

Ena posebnih značilnosti za Sovjetsko Rusijo je popolno pomanjkanje prometnih zvez, kakršne bi bile potrebne v takšni državi. Komunistem v tem oziru je storil malo ali pa nič. Cestno omrežje je redko, stanje teh prometnih poti pa je popolnoma nevdružno. Tam so ceste, ki so prvovrstne važnosti, čisto zanemarjene in opuščene in so v deželni dobi in pozimi neprehodne. Železnice, ki jih je bilo v carski Rusiji 74.000 kilometrov, je zdaj kolikor je znano 78.000 km. Tako malo je boljševizem na tem polju storil v dolgih 24 letih. V severni Rusiji so ozemlja, tolikšna kot evropska Italija, popolnoma brez železniških prog. Do devet desetih jih je normalnotirnih, širokih 1.524 m (pri ostalih evropskih normalnotirnih železnicah sta tira oddaljena drug od drugega 1.435, vse druge železnice pa so ozkotirne, kar v prometnem oziru predstavlja precejšnjo oviro. Mnogo boljše pa so rečne zveze in v večini primerov nadomeščajo ceste.

Poljski pridelki in rudno bogastvo

Evropski del Sovjetske Rusije je najrodovitnejši. Na prvem mestu je Ukrajina, kjer je 60 odstotkov tako imenovane črne zemlje (černoziom) obdelane. Pšenica, rž in oves so glavni pridelki. Ukrajina sama pridelata tretjino vse pšenice v Evropi ter četrtino vsega ovs. Bombažev skoraj po veliki večini goje v izvenevropskih predelih, razen nekaj malega ob Volgi. Tudi tobaka pride-

lajo na leto do 150.000 ton. Toda glavno bogastvo je skrito pod zemljo. Ruska zemlja slovi po množici najrazličnejših rudnin, zlasti v svojem azijskem delu. Pa tudi če vzamemo evropski del, ni mogoče primerjati z njim nobene evropske dežele v tem oziru. Premog in nafta (skoraj vsa v Aziji) predstavljata največje zemeljsko bogastvo. Petrolejske rezerve znašajo 35 odstotkov celotne svetovne proizvodnje. Premoga pa računajo, da ga tam nakopljejo do 500 milijard ton, toda komaj petina odpade na evropski del. Sovjetska Rusija je med drugim bogata tudi na železu (četrtina svetovne proizvodnje), na manganu, bakru, svinču, cinku itd. Kar se tiče dragih kamnov ima Sovjetska Rusija svetovno prvenstvo, prav tako v proizvodnji platine.

14 sovjetskih republik

Kot dodatek k temu poročilu prinaša »Illustrazione del popolo« še seznam vseh štirinajst zveznih sovjetskih republik. Povsod v oklepajih je navedeno glavno mesto in število prebivalstva v doletni republikah.

1. SSSR (Zvezna socialistična sovjetska republika), glavno mesto Moskva; prebivalcev ima 105.178.900.
2. Ukrajina (Kijev, 31.901.400);
3. Bela Rusija (Minsk, 5.439.100);
4. Azerbejdžan (Baku, 2.891.000);
5. Armenija (Erevan, 1.109.200);
6. Georgija (Tiflis, 3.110.600);
7. Kazakstan (Alma Ata, 8.796.400);
8. Kirgizistan (Frunse, 1.302.100);
9. Uzbekistan (Taškent, 5.417.800);
10. Turkmenistan (Aškabad, 1.268.900);
11. Tagidžistan (Stalinnabad, 1.332.700);
12. Estonija (Talin, 1.126.413);
13. Litva (Kovno, 2.550.000);
14. Letonska (Riga, 1.971.000).

Zadnje tri republike so bile priključene Sovjetski zvezi leta 1940. Litvo in polovico Letonske pa so Sovjeti v sedanji vojni z Nemčijo že spet izgubili in se v sovjetskem žepu tako rekoč še ogrele niso.

Vedno nova odkritja na zdravstvenem polju Velik pomen kemičnih sredstev pri boleznih, proti katerim še ne poznamo serumov — Sulfamid zdravi pljučnico

Cepljenje proti hudim kužnim boleznim, kakor so koze, legar, kolera in davica, ima za posledico dolgotrajno zaščito proti tisti bolezni, ker tvori v telesu obrambne snovi. Tako namreč umetno povzročimo isto bolezen v lahki obliki, katere težko obliko hočemo preprečiti. Prenevarno pa bi bilo, če bi vcepili telesu enostavno polnovrednega povzročitelja bolezni, recimo strup davice. Zato so poskušali prav od odkritja antitoksinov sem najti takšna cepiva, ki so neškodljiva, kljub temu pa proizvajajo v telesu zaščitne snovi. Profesor Kleinschmidt iz Kölna je svoj čas poročal na Behringovem zborovanju v Marburgu o različnih načinih, ki vodijo k temu cilju.

Behring sam je uporabljal pri svojem serumu zoper davico skrbno pripravljeno mešanico bakterijskega strupa in zaščitnih snovi ter dosegel tako svoje prve velike uspehe. Danes napravimo davičin strup neškodljiv s formolom. Pri drugih bolezenskih povzročiteljih so dosegli pravilno učinkovitost z močno razredčitvijo. Nemška učenjaka Pfeiffer in Kolle sta našla postopek, po katerem povzročitelja najprej umorimo in ga potem uporabimo za izdelavo cepiva. Nekatere vrste bakterij namreč še tudi mrtve tako dražijo telo, da pošlje proti njim svojo obrambo. Ta postopek uporabljajo že leta z dobrim uspehom proti legarju in koleri. Iskalec serumov izvabi tako naravi njeno skrivnost. Njene pomočnice uporabi proti boleznim, ne da bi tvegal nevarnosti, ki jih prinese s seboj neizogibno resnična bolezen.

Kljub naravnost čudovitem uspehom, ki so jih dosegli z uporabo serumov v boju proti številnim nevarnim kužnim boleznim, moramo vendar hvalični priznati veliko pomoč, ki nam jo nudijo nova kemična sredstva tam, kjer še nimamo serumov. Ze Behring sam je jasno spoznal velik pomen kemičnih zdravil. Medtem sta že urokročni s kemičnimi sredstvi dve posebno nevarni kužni bolezni, sifilida in malarija. Ze samo ta dva uspeha upravičujeta povsem kemičen način zdravljenja. Nekatera nova zdravila, takozvani sulfonamidi, o katerih je govoril njihov iznajditelj elberfeldski profesor Domagk, so pokazala v zadnjem času presenetljive uspehe pri pljučnici in nalezljivem vnetju možganskih opev. Tako pri pljučnici kakor tudi pri možganskem vnetju je umrljivost zelo močno padla po uporabi tega novega zdravila. Ze po nekoliko dneh začne vro-

V Italiji so izkopali okostje predzgodovinskega slona

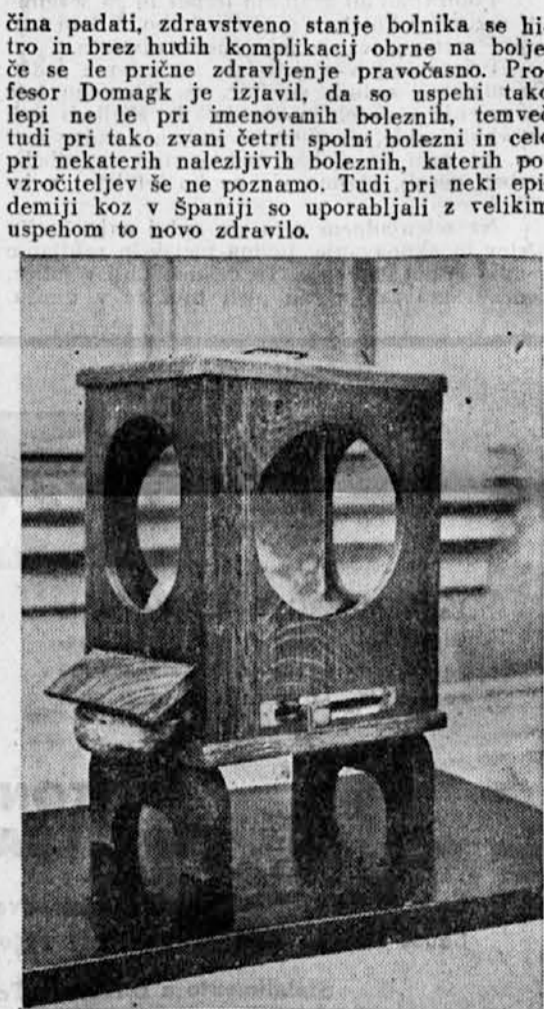
Na »Mačjem polju« v bližini kraja Celleno pri Viterbu so zadnje, ko so nekaj razkopavali, našli na okostje, kakršnega nima nobena žival, ki zdaj živi v južni Evropi. O tej nenavadni najdbi so že pred nekaj dnevi na kratko poročali italijanski časopisi, zdaj pa prinašajo še nekaj novih podrobnosti.

Tako poročajo, da se je na kraj, kjer so te živalske kosti izkopali, takoj podal tudi prof. Lippardini, priznani geolog iz Rima, si natančno ogledal najdbo ter nato ukrenil vse potrebno za prevoz okostja v geološki muzej, kjer ga bodo v celoti spet skušali sestaviti ter na ta način komnoveljavno dognati, kakšna je morala biti žival, ki je imela tako nenavadno debele in dolge kosti. Prof. Lippardini je že zdaj povedal, da gre po njegovem mnenju v tem primeru za okostje slona, kakršen je živel v kvaternu, torej že v najnovjši dobi zemeljske zgodovine na področju Apeninskega polotoka, v sedanji evropski Italiji.

New-York brez mleka Dnevno ga potrebuje 25 milij. lit.

Iz Newyorka poročajo, da je Kmečka zveza držav Newyork, Vermont in Pennsilvanija dala navodila svojim 23.000 članom, naj se s 1. julijem ukine dovoz mleka v mesto Newyork.

Kmetje so bili namreč zopet, da bi smeli zvišati cene mleku, toda njihova prošnja ni bila uslišana. Vsak dan so pripeljali v mesto Newyork nad 25 milijonov litrov mleka. Po omenjeni odločitvi njihove skupne organizacije, Kmečke zveze, pa so naenkrat prenehali z dovajanjem mleka in je tako največje mesto na svetu v trenutku ostalo brez njega.

Apparecchio automatico per il pane, inventato circa dieci anni or sono, quando non c'erano ancora le tessere per i generi alimentari. — Avtomat za kruh, kakršnega so si izmislili približno pred desetimi leti, ko še ni bilo treba računati na živalske karte.

Maršal Italo Balbo:

Italijanski roji nad svetom

Stormi d'Italia sul mondo
Senca bridkosti.

Čas mineva neverjetno počasi. Treba je obvladati živce in niti za hip se ne sme izgubiti izpred oči plošče z instrumenti. K sreči motorji delujejo izvrstno. S pomočjo radija vprašujemo angleška obalna mesta in bližnje ladje o vremenu in stanju morja. Odgovor je vse prej kot pomirljiv. Ob sedmih zapazimo neko tovorno ladjo, a ne moremo razbrati njenega imena. Ob 7.12 srečamo drugo ladjo. Sedaj moremo čitati ime ladje, ker je megla manj gosta: Heriet, sladko žensko ime na boku sive ladje v tem žalostnem morju.

Ob 8.18 zapazimo končno na naši levici angleško obalo. Nebo je še vedno oblačno, vendar pa se tu pa tam že kaže modrina. Zdi se, da se vreme polagoma boljša in se nam obetajo lepši izgledi za nadaljnji polet. Oblaki se počasi razpršujejo in izginjajo. Tudi naši obrabi se jasijo. Ob 8.29 smo nad Flam-bourough-Headom, rtičem, čigar stene iz belega apnenca padajo navpično v morje. Kar nekaj prijeten občutek nas navdaja, ko vidimo zopet zemljo pod seboj. Na golem gričku rtiča se dviguje petdeset metrov visoko proti nebu morskimi svetilnik. Ob njegovem vzhodu se beli majhna hišica, v bližini je še nekaj barak. Ker pa smo sedaj gotovi, da bo vreme ugodno, zapustimo brez obžalovanja Bridlingtonski zaliv. Obala je povsod enakomerna, visoka več metrov.

Romantična škotska.

Pri Dunbarju zapustimo obalo, nato preletimo nizki rtič, ki označuje dohod do Firth of Fortha. Sporočim svojemu moštvo: »Dvignemo se, da preletimo zemljo. Če je na Irskem megla, se vrnemo k tej obali.« Tako jim nato jim še sporočim:

»Krenemo proti skalovju, kjer se začne Edimburški zaliv in nadaljujemo polet nad suho zemljo. Kvota 2000.« Čez nekaj minut, ob 9.55, smo na desni strani velikega in krasnega mesta Edimburg, Atene Severa, mesto Walterja Scotta, središče najbolj slikovitih legend romantične škotske.

Nebo je še vedno nekoliko oblačno, vendar pa moremo opazovati prekrasno pokrajino, ki je središče romantične škotske poezije.

Še preden dospem do Edimburga že pokrajina vpliva na dušo, da more preiti iz zgodovine na legendo. Morje sega v obliki lijaka od Firth of Fortha do skrajnega konca dveh verig gričkov, katere proti koncu loči le majhna vodna žila. Na vsakem gričku so ostanki gradu ali ruševine kakšnega samostana. Med drugimi vidim Fast Castle, kjer se je razvijala ljubka in žalostna tragedija Lucije de Lamermur. Sedaj smo nad Volfovo pečino. Med temi stolpi je vzdihovala, pela in medlela Walter Scottova in Donizettijeva junakinja. Poleg gradu Dunbar, ki kakor sokol gospoduje nad malim pristanom, je Cronwell pokončal škotsko armado v eni zmed najbolj krvavih bitk v zgodovini. Nad prepadi so ostanki gradov bojovite in razbrzdane Queen Mary; različni Hailles Castles, kjer je živila s svojim tretjim možem Bothwellom. Tu je grad Bass Roch, kjer so umirali ujeti Angleži v času krutih verskih bojev. Tantallon Castle je bil trdnjava Douglasov, ki so jih angleški pesniki tolikokrat opevali.

In poleg razvalin gradov, ki govorijo le o krvi in nasilju, se tu pa tam dvigajo ostanki srednjeveških samostanov. Tukaj je cvetela katoliška vera v mistični gorečnosti. Škotska se je napolnila z cistercijskimi in cistercijskimi samostani tako, da je po njihovi številnosti mogla tekmovali z Afriko. Vse do Cronwellove vojne je Škotska bila ravno v nasprotju z angleško prilagodljivostjo. Čas pa je polagoma vse izravnal.

Zal, s te višine ne morem videti velikega rimskega okopa, katerega je cesar Antonij Pobožni dal zgraditi od ene do druge obale, da je tako zaznamoval mejo najbolj severne province

rimskega imperija in obenem na ta način zabranil prehod divjim rodovom, ki so prebivali na severu. Če bi vreme bilo bolj ugodno, bi ne bilo težko razločiti velike planjave Bizzenswarha, kjer so taborile hlabre čete Julija Agripe in Antonija Pobožnega.

Toda naš aparat so dosegli izredno brzino. Vzhodni veter še pospešuje to brzino, tako da smo dosegli že 250 kilometrov na uro. Čas, v katerem smo preleteli Edimburg, je bil prekrat, da bi mogli podrobneje opazovati značilnosti teh severnih Aten. Toda že sam pogled na mesto je že nekaj izrednega.

Od Londonderryja do Islandije.

Po radiju sem pozdravil mesto Londonderry, čigar spomin ne bo nikoli izginil iz mojega srca.

Ob 12.02 smo nad svetlinikom ob vходу Foylea; ob 12.10 zapustimo zadnji rtič irskega otoka in se znajdemo nad oceanom. Morje je nekoliko nemirno, lahek veter piha s severa. Nebo je prepreženo z majhnimi oblaki.

V splošnem je polet v prvih dveh urah idealen. Lepo irsko sonce prodira skozi oblake in nas boža v svojimi žarki. Zmeren veter piha z jugovzhoda in pospešuje naš že rekorden polet. Vse moštvo je v veselem razpoloženju. Morje pod nami je gladko, mirno.

Ozrem se naokrog: za mojim hrbtom je vsa eskadra. Krasen pogled, ki me navdaja s ponosom in ganotjem. Eno krilo je nekoliko odmaknjeno proti levi; toda kmalu je zopet v vrsti. Ni si mogoče predstavljati bolj idiličnega poleta.

Ob 12.24 srečamo dve ribiški ladji, ki nas pozdravita s pisksom sirene. Bel dim se dviga kakor perjanica iz dimnikov. Ob 12.35 zagledamo neko ladjo na naši desnici. Motor je že prešel s 1600 na 1650 obratov. Letimo v višini sto metrov.

Toda iluzija ni mogla trajati. Srce je že nekako slutilo; bilo bi preveč lepo!

(Nadaljevanje sledi.)